

Õiguskantsler

Teie 04.06.2019 nr

Meie 13.06.2019 nr 6-1/190882/1903025

Haldusmenetluse seaduse § 71 lõike 2 põhiseaduspärasus

Lugupeetud [   ]

Palusite kontrollida, kas [haldusmenetluse seaduse \(HMS\) § 71 lõige 2](#) vastab põhiseadusele. Sätte kohaselt ei saa esitada vaiet selle haldusorgani tegevuse peale, kelle üle teeb teenistuslikku järelevalvet Vabariigi Valitsus. Teie hinnangul ei anna see säte isikutele võimalust kaitsta end ministriumide õigusvastase tegevuse vastu. Leidsite, et säte riivab ebaproportsionaalselt põhiõigusi ning on seega vastuolus [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) §-dega 10, 11, 13 ja 14.

Leian, et HMS § 71 lõige 2 on põhiseadusega kooskõlas.

Vabariigi Valitsuse ülesanded on määratud põhiseadusega. Vabariigi Valitsus viib ellu riigi sise- ja välispoliitikat (PS § 87 p 1). Samuti suunab ja koordineerib Vabariigi Valitsus valitsusasutuste tegevust (§ 87 p 2); korraldab seaduste, Riigikogu otsuste ja Vabariigi Presidendi aktide täitmist (§ 87 p 3); annab seaduse alusel ja täitmiseks määrusi ja korraldusi (§ 87 p 6) ning kuulutab loodusõnnetuse või katastroofi korral või nakkushaiguse leviku takistamiseks riigis välja eriolukorra (§ 87 p 8).

Põhiseaduse § 87 punkt 9 näeb ette, et Vabariigi Valitsus täidab ka muid ülesandeid, mis põhiseaduse ja seadustega on antud Vabariigi Valitsuse otsustada. Muude ülesannete andmisel peab Riigikogu lähtuma sellest, et need ei takistaks Vabariigi Valitsuse põhiülesannete täitmist. Kui Vabariigi Valitsus peaks läbi vaatama kõigi ministriumide aktide ja toimingute peale esitatud vaided, suurendaks see märkimisväärselt valitsuse töökoormust, sest vaidemenetluses tuleb tagada asjaolude uurimine (sh vajaduse korral paikvaatlus) ja asjast huvitatud isikute ärakuulamine. Samuti tuleb vaidemenetluses korraldada istung ja vormistada nõuetekohane vaideotsus ([HMS §-d 82 jj](#)). HMS § 71 lõike 2 eesmärk on tagada Vabariigi Valitsusele põhiseadusega antud ülesannete täitmine.

Põhiseaduse § 15 sätestab, et igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste kaitseks kohtusse. Põhiseadus ei näe ette põhiõigust kohtueelsele vaidemenetlusele. Sellist põhiõigust ei ole võimalik tuletada ka asjaolust, et haldusmenetluse seaduse vastuvõtmisega andis Riigikogu isikutele võimaluse esitada vaie teiste haldusorganite aktide ja toimingute peale.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Monika Mikiver 693 8418; Monika.Mikiver@oiguskantsler.ee